

**TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEUEFFECTRAPPORT
BEDRIJVENTERREIN STICHTSE BRUG
TE ALMERE-HOUT EN DE AANVULLING DAAROP**

26 NOVEMBER 2001

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER.....	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel.....	2
2.2.1 MMA.....	2
2.2.2 Geluid.....	3
3. AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING.....	4
3.1 Keuze Voorkeursalternatief.....	4
3.2 Gebiedsbescherming en soortbescherming	5

1. INLEIDING

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Almere hebben het voornemen een vrijstellingsprocedure ex artikel 19, lid 1, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening te starten, teneinde op korte termijn met het bouwrijp maken van het geplande bedrijventerrein Stichtse Brug te kunnen beginnen. Dit bedrijventerrein heeft een oppervlakte van ruim 200 ha en is m.e.r.-plichtig op grond van het gewijzigde Besluit m.e.r. 1994, bijlage, onderdeel C, activiteit 11.2.

In de periode van 1998 tot 2000 is een milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd ten behoeve van de besluitvorming over het structuurplan voor Almere-Hout. Juridisch wordt een gemeentelijk structuurplan echter niet (meer) beschouwd als een besluit "dat als eerste in de mogelijke aanleg voorziet", dus waaraan de m.e.r.-plicht is gekoppeld. Daardoor is nu het voorliggende art. 19 besluit het 'eerste ruimtelijke plan dat in de aanleg gaat voorzien' en wordt voor dit besluit m.e.r. doorlopen.

Aangezien de gemeente Almere "reeds beschikt over een milieueffectrapport (...) en in dat milieueffectrapport als alternatief de activiteit is beschreven, waarop het besluit betrekking heeft, bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport moet worden gemaakt" heeft de gemeente Almere dit milieueffectrapport opnieuw ter visie gelegd¹ met de aanvraag tot vrijstelling en het voornemen om vrijstelling te verlenen. Zij heeft daar actuele informatie aan toegevoegd. De Commissie voor de m.e.r. is in de gelegenheid gesteld een toetsingsadvies uit te brengen². Op grond van artikel 7.16 van de Wet milieubeheer is het in zo'n geval mogelijk de artikelen 7.12 tot en met 7.15 (het opstellen van startnotitie en richtlijnen) buiten toepassing te laten.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

In 2000 heeft de Commissie het MER op grond van de Wet milieubeheer (Wm)⁴ reeds getoetst:

- aan de richtlijnen van het MER, zoals vastgesteld in juli 1999;
- op eventuele onjuistheden;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER.

Destijds heeft de Commissie op 8 november 2000 een positief toetsingsadvies over het MER uitgebracht. In het nu voorliggende toetsingsadvies is de Commissie daarom nagegaan of het MER met de daarbij gevoegde actuele informatie ook bruikbaar is voor de onderbouwing van het nu voorliggende besluit, alsmede of het MER nog voldoende actueel is.

¹ Zie bijlage 2.

² In bijlage 1 staat de brief waarmee de gemeente Almere de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid stelde een toetsingsadvies uit te brengen.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Wm, artikel 7.10, 7.23, lid 2 en 7.26 lid 1.

De Commissie heeft kennis genomen van het verslag van de hoorzitting en de inspraakreacties en adviezen⁵, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen, en deze bij het advies betrokken.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie aanwezig** is om het milieubelang een volwaardige rol te laten spelen bij het voorliggende besluit. Deze informatie bevindt zich in het oorspronkelijke MER, alsmede in de tegelijkertijd aangeleverde actuele informatie en in de door de Commissie gevraagde aanvullende informatie, in het rapport *MER Almere Hout, Zelfstandige projectprocedure bedrijventerrein Stichtse Brug* (hierna: het aanvullende rapport).

In eerste instantie heeft de Commissie geoordeeld dat essentiële informatie in het MER ontbrak. Dit betrof informatie over het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) en geluid(scontouren). Daarnaast heeft de Commissie ten aanzien van natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied, significante effecten op vogelrichtlijngebieden, verkeer & vervoer, het multi-modale uitgangspunt en archeologie enkele vragen gesteld, waarop een toelichting gewenst is maar die zij niet als essentiële tekortkoming heeft aangemerkt. Deze vragen zijn in het aanvullende rapport voldoende beantwoord.

Naar aanleiding van de constatering van de Commissie dat essentiële informatie ontbrak, is er een aanvulling gemaakt. De Commissie heeft die gevraagde aanvullende informatie - in het rapport *MER Almere Hout, Zelfstandige projectprocedure bedrijventerrein Stichtse Brug* van november 2001 - integraal bij het oordeel betrokken. De Commissie adviseert om dit rapport alsnog ter visie te leggen.

De Commissie is overigens van oordeel dat de m.e.r.-informatie - met name voor niet-direct-betrokkenen - slecht toegankelijk is ten gevolge van de gekozen aanpak.

2.2 Toelichting op het oordeel

2.2.1 MMA

In het aanvullende rapport is een MMA opgenomen dat qua inrichting afwijkend is van het planalternatief en op onderdelen ten aanzien van de milieueffecten een gunstiger beeld laat noteren. Dit MMA kan als uitgangspunt gebruikt worden bij de verdere besluitvorming.

⁵ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

2.2.2

Geluid

Om de geluidseffecten in beeld te brengen, wordt er in het MER gewerkt met een zogenaamde inwaartse zonerings. Dat wil zeggen dat in het MER op het terrein de geluidsbronnen zodanig geplaatst zijn dat aan een geluidsnormering wordt voldaan. Deze normering is gebaseerd op een aantal waarneempunten voor mogelijke toekomstige bebouwing. Deze inwaartse zonerings is echter strijdig met de in het MER gekozen ruimtelijke inrichting van het terrein. Deze discrepantie wordt ook in het aanvullende rapport verwoord. De indeling van de geluidsbronnen is derhalve niet te verenigen met de omschrijving van de gebiedsindeling van het terrein. Er is in het MER als het ware een tweede gebiedsindeling beschreven die uitsluitend door de geluidemissie wordt bepaald.

Daarbij is het geluidsonderzoek gebaseerd op een niet nader omschreven contour, in de vorm van een aantal waarneempunten, die kennelijk rondom het terrein is getrokken. In het MER wordt voorgesteld dat deze contour - als het ware een contour rondom een te zoneren terrein - zal worden vastgelegd en dat daarmee de begrenzing van de geluidemissie is verzekerd.

De Commissie adviseert om bij de opstelling van de bedrijvenlijst bij het bestemmingsplan het geluidsonderzoek als basis te gebruiken en niet de ruimtelijke indeling die in het MER wordt gehanteerd. De opmerking op pagina 29 van het aanvullende rapport dat het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) voor wat betreft geluid niet onderscheidend is ten opzichte van het Voorkeursalternatief is weliswaar juist, maar ook een logisch gevolg van de beperkingen van de gekozen aanpak.

- De Commissie adviseert het bevoegd gezag om op basis van de nu beschikbare informatie over het geluid en de mogelijke geluidseffecten, dit aspect te betrekken bij de besluitvorming. Daarbij adviseert de Commissie om bij de opstelling van de bedrijvenlijst bij het bestemmingsplan het geluidsonderzoek als basis te gebruiken en niet de indeling die in het MER wordt gehanteerd. De Commissie adviseert het bevoegd gezag om het verschil in haalbaarheid, zoals verwoord op pagina 29 van het aanvullende rapport, nader te betrekken bij de besluitvorming. Dit mede in het licht van de haalbaarheid van het handhaven van de beoogde maximale geluidsc contouren.

Naar de mening van de Commissie kan er een geluidsprobleem ontstaan als gevolg van de vele verkeersbewegingen - ruim 18.000 verkeersbewegingen per werkdag - op het bedrijventerrein Stichtse Brug zelf. Met name vanwege de aard ervan, maar ook de plaats waar en het tijdstip waarop dat gebeurt. Door de gekozen inwaartse zoneringsmethodiek kan de invloed van deze verkeersbewegingen in het model zijn onderschat. Dit probleem heeft geen gevolgen voor de woonwijk, maar wel voor het Cirkelbos. De keus om bij het MMA en het VKA de ontsluiting op dezelfde wijze te laten plaatsvinden - een ontsluiting langs de rijksweg zou akoestisch een optimalere keus zijn geweest - maakt dat de invloed van de vervoersbewegingen bij een vergelijk wegvallen. Echter, de gevolgen van het wegverkeer kunnen verschillen tussen het Voorkeursalternatief en het MMA, omdat vooral het nachtelijke vrachtverkeerslawaai zich zal concentreren rondom het logistieke deel van het terrein. Vooral bij het Cirkelbos zal dat verschil merkbaar zijn.

- De Commissie adviseert het bevoegd gezag om ten aanzien van verkeer vooral met de gevolgen van het verkeersgeluid rekening te houden, zowel op het terrein als ten aanzien van het Cirkelbos. Daarbij dient gewezen te worden op de verschillen op dit punt tussen het Voorkeursalternatief en het MMA. Het MMA zal, zoals uit het aanvullende rapport blijkt, minder nadelige effecten hebben op het Cirkelbos.

3. AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING

3.1 Keuze Voorkeursalternatief

In hoofdstuk 6 van het aanvullende rapport wordt een aantal argumenten gegeven waarmee de keuze voor het Voorkeursalternatief boven het MMA wordt gemotiveerd. De Commissie wijst erop dat de argumentatie op feiten gebaseerd dient te zijn. Dat is bij een aantal argumenten niet het geval.

Het eerste betreft het argument dat de gemeente Almere vooral behoefte heeft aan logistieke terreinen en dat het VKA daar beter aan voldoet dan het MMA⁶. Uit de kaartjes van beide alternatieven en de beoogde fasering van het Ontwikkelingsplan Almere Stichtse Brug van mei 2001 trekt de Commissie de conclusie dat in de eerste fase het MMA beduidend meer logistieke hectaren oplevert dan het Voorkeursalternatief. Gedurende de tweede fase lijkt dit verschil nog groter te worden, waarna het in de derde fase – uiteraard - weer gelijk trekt. In het MER Almere Hout, Zelfstandige Projectprocedure Bedrijven-terrein Stichte Brug wordt op pagina 31 gesteld dat de eerste fase slechts de strook omvat tussen de Waterlandseweg en de Lijsterweg, terwijl het Ontwikkelingsplan op pagina 73 spreekt van “De eerste fase, als gevolg van positief verlopen grondtransacties aanzienlijk uitgebreid ten opzichte van de nota van uitgangspunten, omvat nu meer dan de helft van het totale gebied en beslaat de noord- en oostkant.” Bij deze laatste opmerking geldt dat juist het MMA in de eerste fase een aanzienlijk groter deel logistieke bedrijven op zal leveren.

- De Commissie adviseert aan het bevoegd gezag om de geconstateerde discrepantie in de informatie op te lossen en zo nodig de argumentatie aan te passen alvorens tot besluitvorming over te gaan.

Een tweede argument staat bovenaan pagina 32 van het aanvullende rapport en behelst de gunstiger schaalgrootte van de bebouwing langs de Waterlandseweg. Dit argument is correct wanneer het wordt gebaseerd op de kaartjes. Maar de argumentatie waarom de wegenstructuur bij het MMA gekozen is, zoals weergegeven op de kaartjes, ontbreekt. Het genoemde argument is derhalve gekoppeld aan een niet nader beargumenteerde keuze in het MMA.

Datzelfde geldt voor het derde argument⁷, waar sprake is van het minder dicht op de Waterlandseweg aantakken van het logistieke terrein. Ook hier is niet in te zien op basis van welke argumenten men de ontsluitingsstructuur van het MMA heeft gekozen. Deze is overgenomen van de gemengde bedrijvig-

⁶ Pagina 31 van het aanvullend rapport, laatste regel.

⁷ Pagina 32 van het aanvullende rapport, tweede aandachtspunt.

heid uit het Voorkeursalternatief en lijkt niet geoptimaliseerd voor de beoogde logistieke bedrijven. Kortom, ook hier wordt de argumentatie gekoppeld aan een niet nader beargumenteerde keuze in het MMA.

- De Commissie adviseert het bevoegd gezag om de argumentatie ter onderbouwing van de keuze voor het Voorkeursalternatief opnieuw te motiveren en deze zoveel als mogelijk op de in het MER aangedragen feiten te baseren.

Uiteindelijk is in het aanvullende rapport duidelijk geworden dat er niet zozeer sprake is van verschillen in directe milieugevolgen tussen het Voorkeursalternatief en het MMA, als wel van economische verschillen die zouden kunnen leiden tot verschillende milieugevolgen. Doordat de gemeente duidelijk kiest voor een strenge handhaving en een vast te leggen contour ten aanzien van geluid, is het belangrijkste verschil tussen de twee alternatieven gelegen in het feit dat het bereiken van deze doelen waarschijnlijk gemakkelijker valt te realiseren met het MMA. Het verschil in geluidseffecten tussen het Voorkeursalternatief en het MMA wordt door de rekenmethode – het inwaartse zoneren – te niet gedaan, terwijl duidelijk is dat het MMA makkelijker haalbaar is (in akoestische zin). Op basis van de nu aanwezige informatie kan het bevoegd gezag voor het geluidsaspect uitsluitend tot de conclusie komen dat ergens een 50 dB(A)contour zal moeten worden vastgelegd en dat de bedrijvenindeling zal dienen te voldoen aan de categorie-indeling zoals genoemd in het geluidsrapport.

Paragraaf 4.3.6 (Landschap en cultuurhistorie) van het aanvullende rapport geeft voor wat betreft het MMA een bevredigend beeld voor de verschillende zijden van het bedrijventerrein. Dit beeld wijkt voor de zuid- en westzijde duidelijk af van dat voor het planalternatief: in het MMA aan de zuidzijde geen opvallend hoog landmark nabij de dijk en een beter doorlopende ecologische zone en aan de westzijde meer hoogwaardige bedrijven in de overgang naar het Cirkelbos. Voor landschap scoort het MMA daarom beter dan het Voorkeursalternatief. Ook voor Woon- en leefmilieu kan zeker voor de westzijde een dergelijke conclusie getrokken worden. Het bevreemdt de Commissie dat in de beschrijving van de effecten (Hoofdstuk 5) en bij de Keuze Voorkeursalternatief (Hoofdstuk 6) de opbouw van het landschap en de effecten daarvan geen rol spelen.

- De Commissie adviseert het bevoegd gezag om te beoordelen of de landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein vooral langs de zuid- en westzijde in het MMA niet beter onderbouwd is en meer mogelijkheden biedt dan die in het Planalternatief. Bij de keuze voor het Voorkeursalternatief zal ook met de beoordeling van de landschappelijke effecten rekening moeten worden gehouden.

3.2 Gebiedsbescherming en soortbescherming

Vanwege het feit dat dit bedrijventerrein gelegen is nabij twee daartoe aangewezen Vogelrichtlijngebieden dient op dit punt zorgvuldig beoordeeld te worden in hoeverre er sprake kan zijn van significante aantasting van de in die gebieden voorkomende populaties. Het MER, de actuele informatie en de aanvullende informatie bevat voldoende gegevens om tot een weloverwogen oordeel te komen. De voorgenomen activiteit zal niet in de Vogelrichtlijngebieden plaatsvinden en daardoor zullen de beide gebieden niet direct worden aange-

tast. Het bevoegd gezag dient te beoordelen of er op grond van externe werking mogelijk sprake zal zijn van significante gevolgen⁸.

- De Commissie constateert dat het bevoegd gezag voor de beide Vogelrichtlijngebieden nog dient te beoordelen of er sprake kan zijn van significante gevolgen door externe werking. De informatie om tot een dergelijk oordeel te kunnen komen is voldoende aanwezig.

Of er sprake is van significante gevolgen voor Belangrijke Vogelgebieden (IBA⁹) blijft een open vraag. In zaak C-3/96 (Commissie versus Nederland¹⁰) lwordt gesteld dat Nederland dient uit te gaan van de gebieden zoals genoemd in de "IBA¹¹ 89". De tot die inventarisatie behorende vogelgebieden blijken dezelfde bescherming te genieten als daartoe aangewezen Vogelrichtlijngebieden. Deze jurisprudentie is niet herroepen. Het Bevoegd Gezag zal derhalve dienen te beoordelen in hoeverre er in het plangebied en/of het studiegebied sprake is van aanwezigheid van (een) gebied(en) die zijn aangewezen in de IBA 89, dan wel dat er sprake is van een IBA(-zoekgebied) van latere datum, zoals in het aanvullende rapport wordt genoemd. De MER-informatie¹² verschaft op dit punt onvoldoende duidelijkheid.

- De Commissie adviseert het bevoegd gezag om te beoordelen of het IBA-zoekgebied behoort tot de lijst van gebieden zoals aangewezen door de IBA 89. Indien het plangebied is gelegen in of nabij een gebied behorend tot de lijst van de IBA 89 zal dezelfde beoordeling dienen plaats te vinden zoals heeft plaats gevonden voor de beide Vogelrichtlijngebieden. De informatie om tot dit oordeel te kunnen komen is voldoende aanwezig.

Ten aanzien van soortbescherming wordt voor het plangebied aangegeven dat het om een gebied gaat met lage natuurwaarden. De bijzondere soorten lijken vooral voor te komen in de aangrenzende gebieden. Het bevoegd gezag dient te beoordelen in hoeverre er door deze activiteit sprake kan zijn van strijdigheid met het vereiste in artikel 23 dan wel 24 van de Natuurbeschermingswet en of er op grond van artikel 25 een ontheffing zal moeten worden aangevraagd.

- De Commissie adviseert het bevoegd gezag om te beoordelen of er sprake zal kunnen zijn van strijdigheid met het vereiste in artikel 23 en/of 24 van de Natuurbeschermingswet. Indien dat het geval zal kunnen zijn dient het bevoegd gezag een ontheffing aan te vragen op grond van artikel 25 Natuurbeschermingswet. De informatie om tot een dergelijk oordeel te kunnen komen is voldoende aanwezig.

⁸ Habitatrichtlijn (92/43/EEG), artikel 6, lid 3.

⁹ IBA = Important Bird Area.

¹⁰ Arrest C-3/96 van het Europese Hof van Justitie te Luxemburg d.d. 19 mei 1998.

¹¹ Inventory of Important Bird Areas in the European Community.

¹² Zie daartoe de pagina's 9 en 11 van het MER Almere Hout, Zelfstandige projectprocedure Stichtse Brug.